

Oppsummering og evaluering av program for folkehelse i Bømlo 2020-21

Innhald

INNLEIING	1
PROSJEKTAKTIVITETAR 2020-21	1
TILTAK OG AKTIVITETAR	1
NÆRARE OM ABCD-KURSA	2
FORMIDLING OG KOMMUNIKASJON	4
OVERORDNA PROSJEKTARBEID	4
ENDRINGAR OG RESULTAT	5
EIGENEVALUERING	5
DØME PÅ ENDRINGAR OG RESULTAT	5
OVERORDNA VURDERINGAR 2020-21	9

Innleiing

Maurtua barnehage, Meling skule, Bremnes ungdomsskule og ungdomsrådet er prosjektdeltakarar i program for folkehelse i Bømlo. I tillegg har kommunen i 2020-21 hatt eit eige delprosjekt kalla ABCD i kommunen der ein ser korleis ABCD-metodikken kan nyttast på kommunenivå, samt ei ekstra finansiering frå sparebankstiftinga SR-bank til utstyr, kommunikasjon og formidling. Under følgjer ei stikkordsmessig oversikt over tiltak og aktivitetar i 2020-21, nærare omtale av ABCD-kursa, av arbeidet med formidling og kommunikasjon og det overordna prosjektarbeidet.

Prosjektdeltakarane gjennomførte i juni 2021 ei eigenevaluering, samt at ein del av deltakarane på kursa ga tilbakemelding på kursa i ei kort spørjeundersøking. Det blir her gjort ei oppsummering av eigenevalueringane og døme på endringar og resultat for aktive prosjektdeltakarar, foreldra, nærmiljøet og skulen, barnehage og ungdomsråd. Til slutt blir det gjort ei overordna vurdering med konsekvensar for prosjektplanen skuleåret 2021-22.

Prosjektaktivitetar 2020-21

Tiltak og aktivitetar

Maurtua barnehage

- Gjennomført ABCD kurs for 3 deltakarar
- Hatt to felles personalsamlingar der Folkehelse har vore tema, og resultert i fleire konkrete bidrag til prosjektet. Hode, hjerte, hender er gjennomført.
- Laga oss ein overordna plan.
- Delteke på prosjektmøter
- Samlingar med barnegrupper.
- Ruslemaking der barna har funnet plassar dei ynskjer å samlast og har hatt idear til opplevingar, og som kan brukast til ruslemaking med familie også utanom barnehagetid. Altså fått fleire nye møteplassar.

- inngått konkret samarbeid med Bremnes Ungdomsskule og fleire andre frivillige.
- frikjøpt 10 % ressurs gjennom fast fokus på prosjektet
- pågåande arbeid for at samleplassene for ruslemaking skal bli tilgjengelig for alle interesserte på kart, løyper med QR kode.
- hatt filminnspeling ved hjelp av Bømlo Kommune

Meling skule

- ABCD-kurs med tre elevar og tre tilsette – elevane sine prosjektidear er dokumentert med film
- Workshop med heile sjuande klasse
- Gjennomført klassefest i "teknisk rom" (prosjekt) - foreldre var vaktar
- Ungdata-oppfølging og oppfølging av elevrådsundersøkinga - SLT-koordinator gikk gjennom resultat + at rektor gjennomgikk resultat av elevrådsundersøkinga. 4.-7.-trinn gjennomførte SWAT og presenterte inn i elevrådet

Bremnes ungdomsskule

- Oppstartsveka med gjennomføring av hode-hjerte-hender-øving med nye elevar
- Temaveka God nok der elevrådet er involvert (utfordrande i 2020-21 på grunn av koronarestriksjonar)
- Deltaking ABCD-kurs elevrådet + workshop elevrådet om "samfunnskaka"
- Prosjektideane er dokumentert med film

Ungdomsrådet

- ABCD-kurs der heile ungdomsrådet, koordinator og politikarar knytt til ungdomsrådet, folkebiblioteket, kulturhuset, frivilligsentralen og Moster 2024 deltok.

ABCD i kommunen

- Utvikling av e-læringsopplegg for ABCD-kurs i samarbeid med Cormac Russel i Nurture development
- Leiarforum med strategisk leiargruppe og rådgivargruppa der ABCD-metoden var tema. Etter ei generell innleiing, hadde ein dialog med Cormac Russel og gruppearbeid.

Nærare om ABCD-kursa

I utgangspunktet skulle ein gjennomføra kurs med prosjektdeltakarane i april 2020, der kurshaldar Cormac Russel skulle delta fysisk. Grunna koronapandemien måtte kurset utsettast og opplegget endrast. Opprinneleg var planen at tre kursgrupper skulle ha 2*2 dagar med Zoom-kurs og gruppearbeid i løpet av november 2020. Det viste seg vanskeleg å gjennomføra, ettersom det var vanskeleg å frigjera så mykje tid i løpet av ein månad. Me endra derfor opplegget til kortare sesjonar over lengre tid.

Kursgruppe	Deltakarar på kurset	Datoar for kurs
1	Elevrådet ved Bremnes ungdomsskule saman med elevrådslærer eller rektor 3 tilsette ved Maurtua barnehage, der ein av dei tilsette også er forelder i barnehagen	12/11-20 kl 10-13 17/02-21 kl 9-12 15/04-21 kl 9-12
2	Tre 7.klassingar, rektor, avdelingsleiar og lærar Meling skule. Leiar i grendautvalet deltok på ein av samlingane.	17/11-20 kl 10-13 25/02-21 kl 9-12 22/04-21 kl 9-12
3	Ungdomsrådet, politikarar knytt til ungdomsrådet, sekretær ungdomsrådet,	23/11-20 kl 1000-1130 25/01-21 kl 1000-1130

Kursgruppe	Deltakarar på kurset	Datoar for kurs
	kulturhuset, frivilligsentralen, biblioteket og Moster 2024	15/03-21 (avlyst grunna nedstenging) 20/05-21 kl 10-13

I tillegg gjennomførte prosjektleiar ei økt med deltakarar frå fleire av kursgruppene som ikkje hadde hatt høve til å delta i første kursrunde 18/2.

På kursdagane var kursdeltakarane samla i Bømlo kulturhus. For kursgruppe 1 og 3 var deltakarane samla i Litlesalen, med tilviste seter, i tråd med gjeldande smittevernreglar. Kursgruppe 2 var frå same kohort og færre, og kunne ha kurset på Bliarommet, der dei kunne samlast rundt eit møtebord og dermed ha høve til meir interaksjon. Kurshaldar Cormac Russel var med over Zoom, medan prosjektleiar koordinerte gruppearbeid og interaktiv deltaking. I all hovudsak vart kurset halde på engelsk, med nokre oppsummeringar og gruppearbeid på norsk. I tråd med erfaringane me gjorde oss i første kursrunde, fekk deltakarane val om å delta på engelsk, eller snakke norsk med simultanoversetting per chat til kurshaldar.

Evaluering ABCD-kurs

I evaluering har alle prosjektdeltakarane meldt at ABCD-kurset har påverka prosjektarbeidet positivt.

Alle kurssesjonane har vore avslutta med dialog om kursdagen. I tillegg har deltakarane gitt tilbakemelding i etterkant av kursrekke i samband med elevrådsmøte og andre lokale prosjektaktivitetar. Barn og unge har meldt tilbake om at fleire korte sesjonar er positivt, sett opp mot lengre kursdagar. Nokre ga likevel tilbakemelding om at kursopplegget vart kjedeleg i lengda, medan andre ga tilbakemelding om at kursopplegget var veldig godt, lærerikt og givande. Av og til syntes dei også det var utfordrande å skjønne alt, sidan kurset var på engelsk. På spørsmål om kva dei lærte gjennom kurset har dei mellom anna uttala at:

«Eg likte å læra om at ein ikkje skal setta merkjelappar på folk; ikkje dømma dei før ein har blitt kjent med dei»

«Eg har lært at det er fleire sider av ei sak – ein veit kanskje ikkje så mykje som ein trur, ein må ikkje dømma nokon utan å veta heile historia»

«Berre du spør, kan du få litt hjelp og då er det veldig mykje som er mogleg å få til»

«Eg har lært å tenkja nye moglegheiter for trivsel»

Dei vaksne kursdeltakarane har både gitt munnlege tilbakemeldingar og åtte deltakarar har svara på kursevaluering. Her har deltakarar mellom anna trekt fram:

«Eg har lært å vera open for å sjå andre innfallsvinklar for problemløysing»

«Eg tek med meg dialogen med dei andre deltakarane, frå bla. politikk og ungdomsrådet. Eg har lært kor fruktbart det er å snakke og diskutere med folk i kommunen utanfor mi eiga kollegagruppe. Og at det er eit stort potensiale for samskaping der ute.»

«Korleis ein kan skapa eit samhald i nærmiljøet, og ein ny tankegong.»

«Eg vil sjå etter andre sine "skills" og stilla meir spørsmål om kva andre kan bidra med - ikkje tenkja at andre ikkje har resursar eller lyst til å bidra.»

«Fokuset på at alle kan bidra, det skaper eit miljø og eit fellesskap å utnytta dei enkelte sine evna. Engasjementet auka når dei eig ideane og når ein finn felles interesse i prosessane.»

Sekretær for ungdomsrådet har gitt denne tilbakemeldinga om kurset:

Dei digitale kursa fungerte veldig bra, der ein fekk gode diskusjonar og godt engasjement, sjølv om Cormac Russel var på storskjerm (veldig bra teknisk løysing i Veslesalen!). Dei korte sesjonane gjorde at me ikkje fekk komme oss like grundig gjennom innhaldet, som det originale opplegget gjorde. Men dette gjorde ikkje så mykje for det behovet ungdomsrådet hadde, då me fekk mykje drøftingar som sette i gong refleksjonar mellom kvart møtepunkt.

Dei to andre kursgruppene hadde lengre sesjonar som gjorde at ein kom lengre på kvar samling. I tillegg hadde desse deltakarane workshops/prosjektarbeid mellom samlingane lokalt som forsterka læringseffekten. Overordna er tilbakemeldinga at dette har vore så bra som det kunne bli med dei rammevilkåra som har vore.

Formidling og kommunikasjon

Sparebankstiftinga SR-bank tildelte i 2020 prosjektet ei ekstra finansiering for utstyr, formidling og kommunikasjon. Dette har gjort det mogleg å produsera filmar som både formidlar metoden me nyttar i prosjektet og resultatet av prosjektet:

- Film frå oppstarten av ABCD-kurset i november 2020 som per august 2021 har 210 visningar på youtube og 2900 visningar på Bømlo kommune sin Facebook-side
<https://www.youtube.com/watch?v=HYt6elhlStw>
- Film frå prosjektarbeidet i Maurtua barnehage frå mai 2021 som per august 2021 har 39 visningar på youtube og 6900 visningar på Bømlo kommune sin Facebook-side
<https://www.youtube.com/watch?v=QHu42eEVhJ4>

Utstyret gjer det også mogleg å produsera mindre filmsnuttar til bruk internt i prosjektarbeidet. Til dømes har me filma prosjektidéane frå Meling skule og Bremnes ungdomsskule våren 2021. Dette gjer det enklare å formidla prosjektidéane og resultatata frå barn og unge sjølve både på prosjektskulane og til ungdomsrådet og andre som kan bidra til å realisera prosjekta.

Overordna prosjektarbeid

Deltaking i regionale samlingar

Prosjektleiar har delteke i tre regionale digitale samlingar med folkehelseprogrammet i Vestland fylke. Samlingane har innehalde erfaringsdeling og status på tvers av kommunane, samt ei samling i juni 2021 der temaet var evaluering.

Bømlo som døme på bruk av ABCD-metodikken i internasjonalt forum

Våren 2021 vart Bømlo sitt arbeid med ABCD i nærmiljøprosjektet og folkehelseprogrammet løfta fram i Transnational Forum on Integrated Community Care (TransForm)¹. Dette er eit internasjonalt nettbasert forum som skildrar metodar og døme for å løyse samfunnsutfordringar.

Dialog og deltaking med HVL

HVL har i 2020/21 jobba med utvikling av eit hefte retta mot skulen. Rektor ved Meling skule og Bremnes ungdomsskule, pedagogisk leiar ved Maurtua barnehage og prosjektleiar i Bømlo kommune deltok i eit heildags digitalt samskapingsverkstad 16/2. Prosjektleiar har gitt tilbakemelding på utkast til hefte. Sekretær for ungdomsrådet deltek på digitalt samskapingsverkstad 21/6, saman med prosjektleiar.

¹ <https://transform-integratedcommunitycare.com/casestudy/asset-based-community-development/>

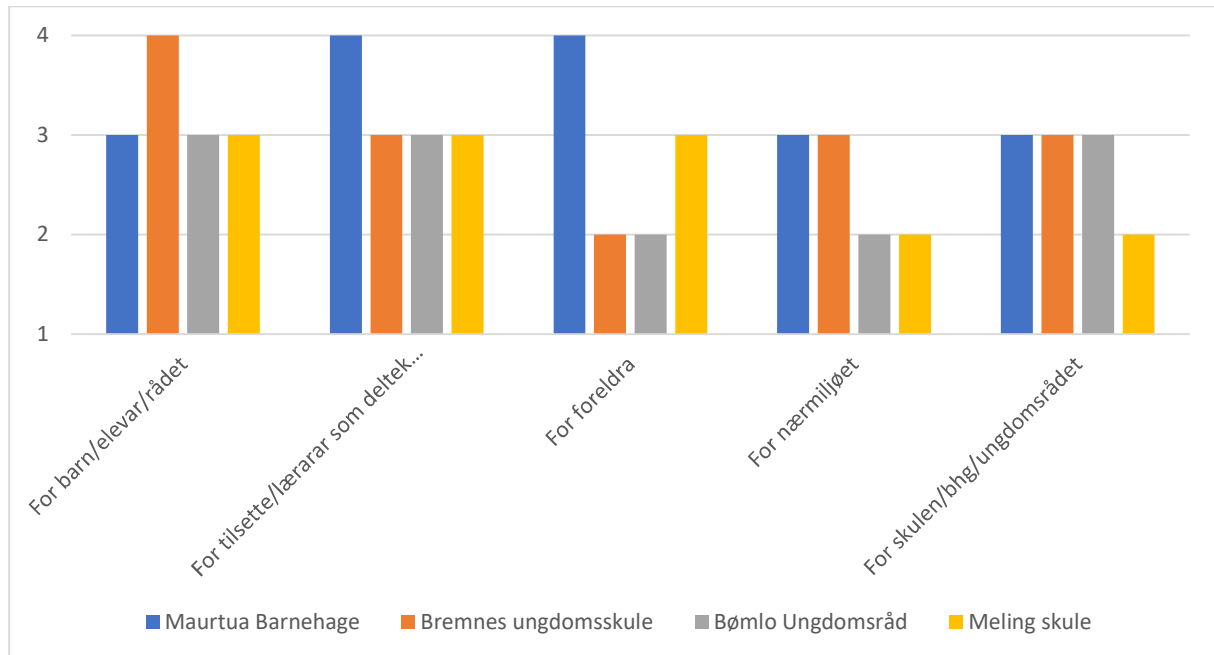
Prosjektmøte

I 2020/21 har det vore gjennomført fem prosjektmøte. Tema på møta har vore status for prosjektarbeidet, utarbeiding av dokumentasjon og nettside, evaluering og vidare planlegging.

Endringar og resultat

Eigenevaluering

Figur 1 Prosjektmedlemmane sin eigenvurdering av i kva grad tiltaka i folkehelseprogrammet har ført til endringar og resultat i 2020-21 – skala 1-4 (Kjelde: Undersøking juni 2021)

På ein skala frå 1-4 meiner prosjektmedlemmane at tiltaka i folkehelseprogrammet har ført til store eller svært store endringar for barna, elevane og rådet og tilsette som har delteke aktivt i prosjektarbeidet. I Maurtua meiner ein også at prosjektet har gitt svært store endringar eller resultat for foreldra, Meling meiner også at ein har fått store endringar for foreldra. For ungdomsrådet og Bremnes ungdomsskule er det i liten grad endringar og resultat for foreldra. Bremnes ungdomsskule og Maurtua barnehage meiner i stor grad at tiltaka har gitt endringar og resultat for nærmiljøet, medan Meling skule og Bremnes ungdomsråd i liten grad meiner dette. For Maurtua, Bremnes ungdomsskule og ungdomsrådet meiner ein i stor grad å sjå endringar og resultat på skule-/barnehage-/rådsnivå, medan ein ved Meling i liten grad opplever dette.

Døme på endringar og resultat

For barn, eleva og ungdomsrådet

Maurtua barnehage

Barna er aktive og har idear til fleire prosjekt- og dei inviterer foreldre med.

Tilsette ser og høyrer om stolte barn som tar foreldre med på tur utanom barnehagetid til møteplassane, og som eig desse plassane fordi dei sjølv har medverka til plassering/ utforming/ opplevingar.

Filmen som vart laga² var nok eit godt bidrag til at dette vart kjent hos foreldre, men og aktiv reklame på heimesidene våre har vore med å vise foreldra at det finnes alternative turplassar for barn.

Samarbeidet med ungdomsskulen har gitt bidrag til barnehagen, som å designa "sykkel" vaskehall som er populær på leikeplassen. Elevane der hadde verktøy og material med seg, og verka å oppleva eit slikt konkret arbeide for barna våre som nyttig og noko dei var stolte av å kunne bidra med.

Meling skule

Tre sjuendeklassingar deltok på ABCD-kurset. Dei har både fått ein kompetanse, har erfart at dei er kompetente og har ressursar som får ting til å sjå – Elevane har erfart at dei er språkmektige – Dei meistra å forklara kompliserte ting til Cormac på engelsk og til vaksne deltakarar, noko som har gitt dei personleg tryggleik. Prosjektideane deltakarane utvikla vart filma. Filmen visar at dei brukar læringsspørsmåla dei lærte om i kurset i ideutviklingsdialogen. Ein av prosjektideane vart gjennomført våren 2021, medan dei andre to ideane kan vera aktuelle å jobbe vidare med. Det er likevel interessant at desse ressursane først og fremst kjem til syne i kurssamanhengen, men er vanskelege å få fram i klassedynamikken.

Bremnes ungdomsskule

Elevrådet har vore aktive deltakarar på ABCD-kurset. Dei har initiert prosjektidear og kome med forslag til korleis ein kan jobbe med desse. Prosjektideane deltakarane utvikla vart filma. Filmen visar at dei brukar læringsspørsmåla dei lærte om i kurset i ideutviklingsdialogen. Våren 2021 oppretta ein elevrepresentant ungdomsgruppe med Amnesty. I tillegg er det ei rekkje prosjektidear som kan arbeidast vidare med hausten 2021: Møteplass for ungdom/eigenorganisert/ikkje-vaksenstyrte aktivitetar, aktivitetsdag til inntekt for familiar med levekårsutfordringar, tilrettelegging så fritidsaktivitetar blir tilgjengelege for alle med kopling til nasjonalt pilotprosjekt med Alle med. Ettersom niendeklasserepresentantane fortsett i elevrådet siste skuleåret, er ideane gode grunnlag for det vidare arbeidet.

Elevrådet deltek aktivt i planlegginga av temaveka god nok. I 2021 vart dette noko utfordrande på grunn av pandemirestriksjonane.

I samband med ABCD-kursret vart arbeidslivsfacet på Bremnes ungdomsskule kopla til Maurtua barnehage sitt prosjekt (omtala over).

Ungdomsrådet

Det har vore mykje usikkerheit blant dei unge kva ungdomsrådet er, og kva det er meininga dei skal gjere i ungdomsrådet. Endringa skjedde særleg i siste kursdel, då dei såg si individuelle rolle i Ungdomsrådet. Etter det siste møtet kom fleire av medlemmane med konkrete forslag til ting dei ville jobbe med. Ungdomsrådsmedlemmane sjølv seier mellom anna:

- ABCD-kursa var kjekt å vere med på, då me lærte mykje av korleis eit samfunn kan bli bra ved å stå saman og vere løysningsorienterte, og å gå i problem for å finne ut kva me må fokusera på for å løysa dei.
- Av ABCD-kurset har eg lært mykje om korleis ein kan engasjere seg i lokalsamfunnet for å gjere ein forskjell. Eg har og blitt flinkare til å sjå moglegheiter eit lokalsamfunn kan ta nytte av.
- Dette året lærte eg nye måtar å tenke på i ungdomsrådet, det lærte meg og korleis ein betre kan samarbeide med andre. ABCD-kurset gjorde eigentleg det same; lærte meg nye måtar å tenkje på, eller sjå ting.

² <https://www.youtube.com/watch?v=QHu42eEVhJ4>

For lærarar og tilsette som deltek aktivt i prosjektet

Maurtua barnehage

Barnehagen trekk fram at dei har blitt betre på ressurstenkning, og meir medvetne på at barnehagen har viktige ting å bidra med til nærmiljøet vårt. Gruppa som har vore på ABCD er positive og gode på å sjå ressursar rundt oss, hente dei ut og bruke dei.

I evaluering av kurset trekk ein av dei tilsette som har delteke i prosjektarbeidet dette fram som det viktigaste hen tek med seg: «Eg vil sjå etter andre sine "skills" og stilla meir spørsmål om kva andre kan bidra med - ikkje tenkja at andre ikkje har resursar eller lyst til å bidra.»

Personalet på avdelingane deira har samarbeida om to prosjekt/ nye områder. Det har gitt motivasjon, meistringsopplevingar og engasjement i jobben.

Meling skule

For lærarane som ikkje hadde delteke på kurset før ga deltakinga forståing for grunnprinsippa for ABCD-metodikken: Sleppe barna til og ligge bakpå og lytte. Ei viktig rolle for lærarane er å gjera elevane som deltek aktivt i prosjektet i stand til å ta "ekspert"-rolla i klassemiljøet. For rektor som hadde delteke frå tidlegare: Eit år med augeopnar for at me undervurderer dei yngre elevane – Ein ser at gruppedynamikken har ei viktigare rolle enn alder. Dei yngre elevane kan gjennomføre øvingar og vera ambassadørar i eige klasserom. I byrjinga var det aldri aktuelt å tenkja seg dei yngste inn i dette. Veldig givande å gå på kurs med barn og unge - men tidlegare år har vist at nokon ikkje taklar det – Det er derfor viktig at barna er med på frivillig basis - Må veta kva det er og ein må bli spurt på same linje som dei som no var med på kurs.

Bremnes ungdomsskule

Inneverande år har vore eit utfordrande år å kunne gjennomføra fellesaktivitetar for læraren. Elevrådslæraren ved Bremnes ungdomsskule har delteke på ABCD-kurset saman med elevrådet.

Ungdomsrådet

Ei av dei største endringane for koordinator/sekretær for ungdomsrådet, er at ein har gjennom ABCD-kurset sett av tid til berre å tenke på ungdomsrådet sin funksjon. Det har vore svært nyttig å tenkje i lag med dei andre deltakarane i kurset, og få nytt perspektiv på kva ungdomsrådet si rolle er og bør vere. Det har og gjort at koordinator verkeleg har endra sitt syn på kva reell medverknad er, og kor viktig det er at me vaksne skapar ein arena der ungdommen faktisk blir invitert med til å medverke på deira premiss.

For foreldra

Maurtua barnehage

Foreldra har aktivt bidratt med sine ressursar, og dei har gjort "dugnadsarbeid". Dei har kome med mykje ros til oss i barnehagen (motiverande), og nytta seg av områda saman med barna på fritida si.

Ein far har blitt så ivrig at han har nytta sin ressurs til å risikovurdera ein møteplass; Gullskaret og sendt til oss, Dette har han gjort på frivillig basis (dugnad), og døme på dette blir sendt til prosjektleiar). Foreldre bidrar også gjerne med utstyr som må til, og nokre har fått ein byrjande forståing av kva ruslemaking med barn er. Altså at tur med barn ikkje nødvendigvis må ha eit mål, men at det er sansing og oppleving undervegs som er viktig.

Meling skule

For foreldra til deltakarane på ABCD-kurs har dei meldt tilbake at kurset har betydd mykje for barna. Det kan også tyde på at familiane har gode diskusjonar basert på barna sine opplevingar. Foreldra til sjuende klasse var vaktar på klassefesten

Bremnes ungdomsskule

Det er informert om prosjektet i samarbeidsutvalet, men foreldra har elles i liten grad vore involvert.

For nærmiljøet

Maurtua barnehage

Nærmiljøet nyttar områda barnehagen brukar i endå større grad, både leikeplassar og områda i skogen. Besteforeldre er tatt med på ruslemaking.

Filmen om prosjektet har bidratt til omtale, og skapa nysgjerrige bekjente som vil gå på tur i "våre" områder.

Meling skule

Grendautvalsleiar deltok på ein kursdag, men det har ikkje vore gjennomført felles aktivitetar inneverande år. Me ser at me må få det til å "ta av" på store delar på skulen - då må me få mobilisert mange og få dei til å "brenne for noko".

Bremnes ungdomsskule

Samarbeid med Maurtua der arbeidslivsfacet har laga utstyr, dyr osv. for uteområda deira.

Ungdomsrådet

Har ingen døme på endringar enno. Men eit resultat av eit aktivt og deltakande ungdomsråd, vil vere at ein får ungdommar som aktivt deltek i utviklinga av eige lokalsamfunn. Dei vil og då bli høyrd, og føle at dei blir høyrd, i prosessar som historisk har blitt gjennomført av vaksne.

For skulen/barnehagen/ungdomsrådet?

Maurtua barnehage

Me kjenner og er blitt meir bevisst at me er viktige for nærmiljøet vårt, og har erfart at me har ei kontaktflate med mange ressursar som har lyst til å bidra i arbeidet vårt. Me har knytt til oss nye og gode samarbeidspartnarar, og ser at det er mange som også har lyst til å bidra når me etterspør deira ressursar.

Det har gitt positive og engasjerte barn, foreldre og personale rundt prosjekta.

Meling skule

Resultata er knytt til sjuande klasse og elevar og lærarar som aktivt har delteke, men dette har ikkje spreidd seg til andre klasstrinn/heile skulen.

Bremnes ungdomsskule

Har fått modellar å jobbe med som førebyggjer og bidrar til å laga eit godt skulemiljø.

Viktig at me ser prosjektet over tid: Det tek tid - må sjå på det som ein positiv snøball - det tek tid før ein ser den raude tråden; me jobbar fragmentert - må klare å finne dei gode koplingane med andre prosjekt. Dette har vore ekstra utfordrande inneverande år.

Ungdomsrådet

Me skal til hausten ha ein "kick off" for ungdomsrådet, der ein skal invitere alle elevråda på ungdomsskule og vidaregåande med oss på ei helgesamling. I denne samlinga vil me drøfte kva som skal til for at ungdommen skal bli høyrd på ein best mogleg måte, og ein vil og drøfte i kva form ungdomsrådet bør vere i Bømlo kommune. Så det blir spanande å sjå kva endringar dette fører til for ungdomsrådet.

Overordna vurderingar 2020-21

Til tross for at koronapandemien påverka prosjektarbeidet i 2020-21, vart det gjennomført kursrekke i ABCD-metoden og ei rekke viktige tiltak med resultat og effekt for både dei som aktivt deltok i prosjektet og for barnehagane, skulane og nærmiljøet. Prosjektet og resultatane har også vore synleggjort både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Konklusjonen av oppsummering og resultat er at

- Bømlo gjer eit godt arbeid med medverknad og deltaking og systematisk bruk av ABCD-metodikken. Det er likevel naudsynt å bruke det siste prosjektåret til vidare utprøving av korleis ein i større grad kan få resultat og effekt for fleire enn dei som aktivt deltek på kurs og i prosjektarbeidet. Me bør derfor gjennomføra aktivitetar retta mot til dømes mot heile tilsettegruppa eller elevrådet eller andre organ som inkluderer representantar for heile barnhagen eller skulen, samt bruke ABCD-metodikken i tverrfaglege utviklingsprosjekt som også inkluderer frivillige lag og organisasjonar.
- Eittersom ungdomsrådet inkluderer medlemmar frå ulike delar av kommunen som ikkje har møtepunkt utanom møta i rådet, er det viktig at dei blir kjent med kvarandre og rolla si tidleg i skuleåret og identifiserer kva prosjekt dei brenn for og ønskjer å jobbe med.
- I det siste prosjektåret blir det også viktig å finne gode formidlingsplattformer som grunnlag for erfaringsdeling av både metode og døme på tiltak og resultat.